

Explosivämnen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar försvarsutskottet sju motioner med sammanlagt nio yrkanden som rör fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter samt satsning på explosivämnesteknik.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden med hänvisning till bl.a. regleringen i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva ämnen samt kommunernas möjlighet att med stöd av ordningslagen (1993:1617) meddela ytterligare föreskrifter för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

I betänkandet finns två reservationer (MP, SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter	5
Satsning på explosivämnesteknik	11
Reservationer	13
1. Fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter, punkt 1 (MP)	13
2. Fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter, punkt 1 (SD)	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	15
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:Fö206 yrkandena 1–3, 2011/12:Fö225, 2012/13:Fö206, 2012/13:Fö220, 2012/13:Fö233 och 2012/13:Fö246.

Reservation 1 (MP)

Reservation 2 (SD)

2. Satsning på explosivämnesteknik

Riksdagen avslår motion 2011/12:N373.

Stockholm den 12 mars 2013

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Cecilia Widegren (M), Åsa Lindestam (S), Annicka Engblom (M), Anders Hansson (M), Kent Härstedt (S), Allan Widman (FP), Clas-Göran Carlsson (S), Staffan Danielsson (C), Anna-Lena Sörenson (S), Peter Rådberg (MP), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Jansson (SD), Torbjörn Björlund (V), Stefan Caplan (M), Eva Sonidsson (S) och Abdirizak Waberi (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas sju motioner med sammanlagt nio yrkanden som berör fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter samt satsning på explosivämnesteknik.

Utskottets överväganden

Fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår åtta motionsyrkanden om fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter.

Jämför reservationerna 1 (MP) och 2 (SD).

Motionerna

I motion 2011/12:F6206 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 1 framförs att det är mycket olyckligt att människor, djur och egendom skadas till följd av fyrverkeripjäser. Motionärerna menar att firande av nyår, påsk och valborgsmässoafton med fyrverkerier kräver att det sker under kontrollerade förhållanden och under en begränsad tid, förslagsvis på platser som har avsatts och godkänts av kommunerna. Vid privata tillställningar bör det krävas tillstånd från kommunen. Motionärerna anser att lagstiftningen snarast bör revideras för att begränsa användningen vad gäller tid och plats.

I yrkande 2 i samma motion framhåller motionärerna att tonvis med kemikalier sprids genom fyrverkerier varje år. Genom att begränsa användningen av pyrotekniska produkter minskas också spridningen av dessa kemikalier (aluminium, arsenik, barium, bly och ett femtontal andra metaller). Med tanke på att sjöar och vattendrag blir alltmer förorenade och halterna av olika gifter och tungmetaller ständigt ökar i åkerjordar, sjöar och många av våra proteinkällor, är det angeläget att stävja alla utsläpp. Motionärerna menar att det finns behov av att skyndsamt lägga fram förslag på skärpta regler för omgivningspåverkan från eller av pyroteknisk utrustning.

I yrkande 3 i samma motion anförs att regelverket för hur brott mot föreskrifterna om hantering av eller produktinnehåll för pyrotekniska produkter ska kunna beivras och lagföras, bör ses över.

I motion 2011/12:F6225 av Catharina Bråkenhielm (S) framhålls att det finns en 18-årsgräns för att hantera fyrverkeripjäser, men att många barn och ungdomar trots detta skadas i fyrverkeriolyckor varje år. Sedan 1998 har flera personer avlidit till följd av olyckor med fyrverkerier och varje år skadas ca 300 personer så allvarligt av fyrverkerier att de behöver uppsöka en akutmottagning. Många av dessa olyckor hade kunnat undvikas om man följt rekommendationerna och användarna varit nyktra. De flesta skadade är män och många är under 18 år och i flera av fallen har fyrverkeripjäserna langats till dem av vuxna. Förutom personskador efter oaktsam hantering av fyrverkeripjäser sker omfattande skador och bränder varje år. Bostäder, skolor och andra lokaler förstörs för stora belopp. Många fyrver-

keripjäser har också höga ljudnivåer som skrämmer såväl vilda som tama djur. De butiker som har tillstånd att förvara och sälja fyrverkerier måste följa regler vid hanteringen. Det finns också krav på att säljaren ska kontrollera att köparen är 18 år. För att skydda människor, djur och egendom kan kommunerna i lokala ordningsföreskrifter styra användningen av fyrverkerier. Ett antal kommuner i Sverige har infört strängare regler vid användande av fyrverkerier. För att förhindra att barn och unga drabbas av tillbud och olyckor, att djur blir skrämde och att egendom förstörs, anser motionären att avsikterna i våra lagar och förordningar behöver ses över när det gäller fyrverkerier.

I motion 2012/13:Fö206 av Elin Lundgren (S) anförs att det sedan några år tillbaka är förbjudet att sälja och använda smällare i Sverige. Det är däremot tillåtet att använda fyrverkerier med ljuseffekter som främsta effekt men som också avger knall. Det finns regleringar kring hur och var fyrverkerier får avfyra men det hindrar tyvärr inte att de ofta skjuts i tätbebyggda områden. Motionären framhåller att ljudet kan upplevas som mycket skrämmande av både människor och djur samt att människor skadas allvarligt och till och med dör varje år. Vidare finns en problematik med bränder orsakade av fyrverkerier. De kemikalier som ingår är också en belastning på miljön. Motionären menar att det finns begränsade tillfällen då fyrverkerier kan passa men att fyrverkerierna då ska hanteras av professionella yrkesmänniskor med utbildning på området. Mot bakgrund av det anförda anser motionären att ett förbud för privatpersoner att avfyra fyrverkerier är lämpligt.

Även i motion 2012/13:Fö220 av Catharina Bråkenhielm (S) framhålls att det är förbjudet att sälja och använda smällare, men att fyrverkerier som smäller och blixtrar är tillåtna. Smällare kan dock beställas från andra länder och kategoriseras då som "kemiska produkter". Detta är, enligt motionären, ett sätt att kringgå lagen. Fyrverkerier hanteras ofta i samband med att man har förtärt alkohol, vilket medför att man på grund av försämrat omdöme många gånger utsätter sig själv och andra människor för fara. Många skador rapporteras också från våra sjukhus och brandmyndigheter. Vår miljö påverkas dessutom negativt av att fyrverkeriernas kemikaliska innehåll sprids ut i naturen. Fyrverkerierna skjuts ofta i tätbebyggda områden och pågår inte sällan i flera dygn runt de stora högtiderna. För att kunna fortsätta att använda fyrverkerier vid stora högtider eller andra festligheter bör det ske under ordnade former. Motionären menar att de personer som tillåts hantera pyrotekniska föremål bör vara utbildade för detta. Det är därför, enligt motionären, angeläget att se över de gällande bestämmelserna för att förbättra säkerheten vid användandet av pyroteknik.

I motion 2012/13:Fö233 av Kerstin Engle m.fl. (S) anförs att statistik sammanställd av Socialstyrelsen i slutet av 2009 visar att det trots förbudet mot smällare fortfarande uppkommer många skador. Varje år söker omkring 250 personer sjukhusvård efter fyrverkeriolyckor. Vid nyår rapporteras här till regelmässigt åtskilliga bränder i hela landet i samband med

skjutande av raketer. I samband med en dödsolycka uppmanade Rikspolisstyrelsen kommunerna att införa lokala raketförbud för att minska olycksrisken. Dessa har dock, enligt motionärerna, visat sig vara svåra att införa. När det gäller försäljning av fyrverkerier menar motionärerna att en certifiering av handlarna, varigenom deras kompetensnivå garanteras, sannolikt skulle vara ett steg på vägen att få ner antalet olyckor och bränder som orsakas av fyrverkerier. Om fyrverkerier hanteras felaktigt kan det innebära stor risk för skador som i allra värsta fall kan vara livshotande. Dessutom skulle ett certifieringssystem underlätta för kommunerna i deras arbete som tillsynsmyndigheter för brandfarliga och explosiva varor. Motionärerna påtalar att ett eventuellt förbud för privatpersoner att hantera fyrverkerier naturligtvis inte ska hindra kommuner och andra med särskilt tillstånd att anordna fyrverkerier. Mot denna bakgrund menar motionärerna att regeringen bör överväga kraftiga åtgärder för att få ner olycksfrekvensen i samband med fyrverkerier.

I motion 2012/13:Fö246 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD) framhålls att fyrverkerier är festliga, men att de också kan medföra olägenheter som miljöförstöring samt att de skrämmer vild- och tamdjur. Dessutom påpekar motionärerna att det har blivit vanligt att fyrverkerier skjuts alla möjliga dagar under året. Motionärerna menar därför att fyrverkerier endast ska vara tillåtna vid vissa svenska högtider, såsom nyårsafton och valborgsmässoafton, samt vid särskilda tillfällen som exempelvis invigningar av stora idrottsarrangemang eller officiella nationaldagsfiranden.

Bakgrund och tidigare behandling

Utskottet har vid tidigare tillfällen behandlat motionsyrkanden om fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter. I betänkande 2009/10:FöU6 Ny lag om brandfarliga och explosiva varor hänvisade utskottet till den då gällande förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor och dess regler om bl.a. åldersgräns och villkor för godkännande av fyrverkeripjäser.

Vidare hänvisade utskottet i betänkandet till att ordningslagen (1993:1617), förkortad OrdnL, innehåller bestämmelser om allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt om allmän ordning och säkerhet i övrigt vid bl.a. sammankomster och tillställningar på offentliga platser och vid vissa anläggningar och verksamheter m.m. (1 kap. 1 § OrdnL). Med offentlig plats avses t.ex. allmänna vägar, gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun får föreskriva att anläggningar för lek, idrott, camping eller friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser och andra sådana områden ska jämföras med offentliga platser vid tillämpning av 3 kap. OrdnL och av lokala föreskrifter, under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten (1 kap. 2 § OrdnL). Enligt

3 kap. 9 § OrdnL får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller en del av denna som behövs för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av pyrotekniska varor.

Likaså hänvisades i betänkandet till att det genom förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala ordningsföreskrifter enligt ordningslagen finns bemyndigande för kommunerna att meddela föreskrifter, t.ex. för användningen av fyrverkerier i kommunerna. Utskottet framhöll att kommunerna har goda möjligheter att reglera när och var fyrverkerier får användas och kan därmed minimera de olägenheter som uppkommer för allmänheten.

Härutöver hänvisades i betänkandet till 14 kap. miljöbalken (1998:808) som innehåller särskilda bestämmelser om kemiska produkter som är brandfarliga eller explosiva. Lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor ska tillämpas för att förebygga miljöskador på grund av brand eller explosion i fråga om kemiska produkter medan miljöbalken har en vidare tillämpning. Lagens krav på kompetens och utredning av risker omfattar även miljöfarlighet utifrån syftet att förebygga sådana miljöskador som orsakats direkt på grund av brand eller explosion. Detsamma gäller vid tillståndsmyndigheternas prövning där miljöriskerna genom brand eller explosion omfattas. Även tillsynsmyndigheterna ska bevaka miljöaspekterna utifrån samma utgångspunkter.

Utskottet påpekade även att genom den nya lagen om brandfarliga och explosiva varor, som trädde i kraft den 1 september 2010, samlas ansvaret för tillstånd och tillsyn av bl.a. fyrverkerier. Likaså påtalades att förutsättningarna för att kommunerna ska kunna ta ett samlat grepp om fyrverkeriverksamheten har förbättrats väsentligt. I motionerna som behandlades i betänkandet pekade motionärerna på en lång rad missförhållanden som är förenade med användningen av fyrverkerier, inte minst att många inte följer gällande föreskrifter. Utskottet uttalade att det delar den olust som en betydande del av allmänheten känner inför de traditionella fyrverkerihelgerna men ansåg att det dock i första hand är upp till Sveriges kommuner att begränsa olägenheterna. Utskottet uttalade att det kommer att följa upp hur dessa problem utvecklas och sade sig inte vara främmande för att begära att skärpta föreskrifter införs på området om inte de olägenheter som allmänheten upplever begränsas. Därmed avstyrkte utskottet motionerna.

Utskottet har sedan dess även behandlat motionsyrkanden om fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter i betänkande 2010/11:FöU6 Explosiva ämnen. I betänkandet konstaterade utskottet att det i maj 2007 antogs ett EG-direktiv om pyrotekniska artiklar, däribland fyrverkerier. Syftet med direktivet var att skapa en gemensam bedömningsgrund i hela EU när det gäller miljöpåverkan och säkerheten för konsumenterna. I Sverige har direktivet genomförts genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrift (2010:2) om pyrotekniska artiklar. Föreskriften

reglerar bl.a. krav på fyrverkerierna som sådana och vilka fyrverkerier som får säljas till konsumenter. MSB har till uppgift att se till att de fyrverkerier som säljs till konsumenter är säkra vid normal användning. Sedan juli 2010 ska alla nya fyrverkerier som är avsedda för svenska konsumenter ha genomgått den gemensamma bedömningen.

Utskottet framhöll även i betänkandet att man genom 15 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, som trädde i kraft den 1 september 2010, har infört en ny tydligare regel om att det endast är tillåtet att överlåta fyrverkerier till den som har rätt att hantera dem. I begreppet överlåta inbegrips både att sälja och att skänka bort fyrverkerier till någon. Avsikten är att minska langningen och att stävja ungdomars missbruk av fyrverkerier.

I betänkandet hänvisades även till att det enligt 3 kap. 7 § OrdnL är förbjudet att använda fyrverkerier utan tillstånd av polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär en risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom. Det är polisen som har tillsyn över att denna bestämmelse följs. Polisen har också ansvar för att förhindra och utreda andra brott som har vållat eller riskerat att vålla sak- eller personskador och där fyrverkerier varit inblandade. I betänkandet påtalades vidare att det i samband med att direktivet om pyrotekniska artiklar införlivades utreddes vilka produkter som ur ett säkerhetsperspektiv kunde komma i fråga för försäljning till konsumenter. Utskottet informerades om att det var MSB:s uppfattning att produkter som har kapacitet att vid felaktig användning döda en människa inte bör vara tillåtna för konsumentförsäljning. Inte heller bör produkter som potentiellt innebär stora skaderisker allmänt sett vara tillåtna. Vissa av de största fyrverkeripjäserna har därför förbjudits för konsumentförsäljning. I MSB:s statistik framkommer att antalet sjukhusvårdade till följd av fyrverkeriolyckor har minskat betydligt och visar en neråtgående trend under perioden 1997–2011.

När det gäller fyrverkeripjäders miljöpåverkan konstaterade utskottet i betänkandet att de indirekta miljöeffekterna, främst utsläpp av kemikalier, inte regleras genom lagen om brandfarliga och explosiva varor utan genom miljölagstiftningen och att Kemikalieinspektionen är ansvarig myndighet. I betänkandet hänvisas till information som utskottet fick från MSB om att när det gäller utsläpp som orsakas av dagens fyrverkerier är dessa små men mätbara. De klingar snabbt av och utgör enligt myndigheten inte någon nämnvärd risk, vare sig för människors hälsa eller för miljön. Utsläppen av bly från fyrverkerier har i stort sett upphört sedan bly ersatts med vismutoxid i konsumentfyrverkerier. För kemikalieinnehållet i fyrverkerierna tillämpas gemensamma EU-regler. De ämnen som förbjuds i EU-förordningen 850/2004 om långlivade organiska föroreningar får t.ex. inte förekomma i fyrverkerierna. Nedskräpningen kan dock uppfattas som ett problem och vissa produkter innehåller delar av hårdplast och t.o.m. metall.

Utskottet konstaterade i betänkandet att det av den information som fanns att tillgå gick att utläsa att utvecklingen går mot mindre farliga och mer miljöanpassade produkter, och att de allra flesta ämnen som används i fyrverkeritillverkningen är relativt harmlösa och har en begränsad påverkan på miljön. Utskottet betonade att detta var en välkommen utveckling. Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att användningen av pyrotekniska artiklar på allmän plats kan regleras genom kommunala föreskrifter meddelade med stöd av ordningslagen (1993:1617). Som påtalats ovan ges enligt 3 kap. 9 § ordningslagen regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun möjlighet att meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller en del av denna som behövs för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av pyrotekniska varor. Utskottet kan därför konstatera att kommunerna har goda möjligheter att reglera när och var fyrverkerier får användas och på så sätt minimera de risker och olägenheter som kan uppstå för allmänheten.

Vidare konstaterar utskottet att Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (2010:2) om pyrotekniska artiklar bl.a. innehåller de krav som pyrotekniska artiklar ska uppfylla innan de får släppas ut på marknaden. Föreskrifterna stipulerar att pyrotekniska artiklar som släpps ut på marknaden ska ha genomgått bedömning av överensstämmelse med väsentliga säkerhetsaspekter. När det gäller fyrverkeripjäders miljöpåverkan kan utskottet konstatera att det vid tidigare behandling framhållit att de indirekta miljöeffekterna, främst utsläpp av kemikalier, inte regleras genom lagen om brandfarliga och explosiva varor utan genom miljölagstiftningen och att Kemikalieinspektionen är ansvarig myndighet. Av säkerhetskraven i ovan nämnda föreskrifter framgår emellertid att fyrverkerier bara får tillverkas av material som minimerar de risker som avfallet kan innebära för hälsa, egendom och miljö. Utskottet har även informerats av MSB om att de utsläpp som orsakas av dagens fyrverkerier inte utgör någon nämnvärd risk, vare sig för människors hälsa eller miljön.

Utskottet kan även konstatera att 15 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor tydligt stipulerar att det endast är tillåtet att överlåta fyrverkerier till den som har rätt att hantera dem. Som utskottet har framhållit vid tidigare behandling inbegriper begreppet överlåta både att sälja och att skänka bort fyrverkerier till någon. Avsikten är att minska langningen och stävja ungdomars missbruk av fyrverkerier.

Beträffande tillstånd till försäljning och förvaring av fyrverkerier kan utskottet konstatera att lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor slår fast att det prövas av den kommun där verksamheten ska äga rum.

Motionerna belyser många missförhållanden som är förenade med användningen av fyrverkerier. Utskottet förstår den olust som många känner inför den emellanåt oaktsamma användningen av fyrverkerier, främst i samband med högtidstillfällen under året. Samtidigt är lagstiftningen tydlig. Det är upp till Sveriges kommuner att begränsa de olägenheter som kan uppstå för allmänheten. Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Satsning på explosivämnesteknik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår ett motionsyrkande om en satsning på explosivämnesteknik.

Motionen

I motion 2011/12:N373 av Inger Fredriksson (C) anføres att Sverige har varit världsledande inom explosivämnesteknik. Tyvärr riskerar, enligt motionären, tätt positionen att gå förlorad i och med att yrkeskåren inte förnyas genom kvalificerad utbildning samt i och med att den svenska forskningen är mycket knapphändig. Behoven av spetskompetens inom området är stora, enligt motionären. Det handlar bl.a. om att på ett miljöriktigt sätt ta hand om de enorma mängder militärmateriel som är obrukbara eller föråldrade runt om i världen. Motionären framhåller att det fortfarande finns goda möjligheter att utveckla explosivsektorn i Sverige. För detta krävs dock, enligt motionären, en samlad satsning på en vision för den svenska explosivsektorns framtid. En sådan vision skulle innehålla hur kompetensen kan behållas och utvecklas med Sverige som centrum genom yrkes- och specialistutbildning, högskoleutbildning och forskning samt hur näringslivet kan samverka med de innovationer och företagsidéer som kan tas fram tillsammans genom kreativa människor, forskning och utveckling.

Bakgrund och tidigare behandling

Energetiska material – dvs. explosiva ämnen – är en samlingsbenämning för ämnen innehållande mycket energi som frigörs i en självunderhållande förbrännings- eller sönderfallsprocess. Energetiska material används civilt framför allt för bergsprängning men stora mängder används även i krockkuddar, pyroteknik, oljeutvinning och i olika rymdapplikationer.

En lång rad företag är verksamma inom branschen, t.ex. inom explosivämnesframställning, bilpyroteknik, civil explosivämnesindustri, rymdforskning, försvarsindustri samt gruv- och byggindustri. Sverige har även ledande industri som arbetar med destruktion och provning av energetiska material.

De institutionaliserade forskningsenheter som existerar är: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) där man forskar kring energetiska material för militära applikationer och Swebrec vid Luleå tekniska universitet där man forskar kring energetiska material för bergssprängning. Den forskning som bedrivs vid FOI:s anläggning Grindsjön håller hög internationell klass och har hjälpt svensk industri att ta fram ett flertal produkter. De utbildningar som ges inom området använder ofta kompetens från Grindsjön i sina kurser och utbildningar.

Utskottet har i betänkande 2010/11:FöU6 Explosiva ämnen (s. 12), vid behandling av motionsyrkande om destruering av sprängämnen, berört frågan om utbildning i disciplinen explosiva ämnen:

Utskottet konstaterar att det inte är MSB som ansvarar för utbildningen inom energetiska material. Myndigheten har heller inte möjlighet att lagligt förhindra att ammunition eller andra föråldrade explosiva varor skickas utomlands för destruktion. Däremot har Skolverket fattat ett beslut om att hösten 2011 starta en ny 2-årig yrkeshögskoleutbildning med inriktning mot processteknik inom energetiska material och explosiva ämnen. Utbildningen kommer att hållas på Campus Alfred Nobel (Örebro universitet) i Karlskoga och genomföras i nära samarbete med explosivindustrin i Sverige. I utbildningen kommer bl.a. kemi, miljö och säkerhet, lagstiftning och materialteknik att ingå. Utbildningen ska först bedrivas med två intagningstillfällen, ett 2011 och ett 2012, för att sedan utvärderas innan man fattar beslut om en fortsättning.

Myndigheten för yrkeshögskolan har i januari 2013 fattat beslut om två nya intagningstillfällen till den tvååriga yrkeshögskoleutbildning med inriktning mot processteknik, ett 2013 och ett 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att forskning och verksamhet kring explosivämnesteknik bedrivs i såväl offentlig regi som i de många företag inom sektorn som är verksamma i Sverige.

Utskottet välkomnar att en yrkeshögskoleutbildning i ämnet har startats och att denna även kommer att ha ytterligare intagningstillfällen framöver.

Utskottet anser att goda förutsättningar för forsknings- och utvecklingsklimatet för företag som är verksamma i Sverige är centralt för Sveriges konkurrenskraft. Att utveckla nya produkter och applikationer torde främst vara en uppgift för den del av näringslivet som är verksam inom explosivämnessektorn. Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter, punkt 1 (MP)

av Peter Rådberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Fö206 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2011/12:Fö225, 2012/13:Fö206, 2012/13:Fö220, 2012/13:Fö233 och 2012/13:Fö246.

Ställningstagande

Det är mycket olyckligt att människor, djur och egendom skadas till följd av fyrverkeripjäser. Att fira nyår, påsk och valborgsmässoafton med fyrverkerier kräver att det sker under kontrollerade förhållanden och under en begränsad tid, förslagsvis på platser som har avsatts och godkänts av kommunerna. Vid privata tillställningar bör det krävas tillstånd från kommunen. Lagstiftningen bör snarast revideras för att begränsa användningen av pyroteknisk utrustning vad gäller tid och plats.

Dessutom sprids varje år tonvis med kemikalier genom fyrverkerier. Genom att begränsa användningen av pyrotekniska produkter minskas också spridningen av dessa kemikalier (aluminium, arsenik, barium, bly och ett femtontal andra metaller). Med tanke på att sjöar och vattendrag blir alltmer förorenade och halterna av olika gifter och tungmetaller ständigt ökar i åkerjordar, sjöar och många av våra proteinkällor, är det angeläget att stävja alla utsläpp. Därför finns behov av att skyndsamt lägga fram förslag på skärpta regler för omgivningspåverkan från eller av pyroteknisk utrustning.

Regelverket för hur brott mot föreskrifterna om hantering av eller produktinnehåll för pyrotekniska produkter ska kunna beivras och lagföras bör vidare ses över.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Fyrverkerier och andra pyrotekniska produkter, punkt 1 (SD)

av Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Fö246 och avslår motionerna 2011/12:Fö206 yrkandena 1–3, 2011/12:Fö225, 2012/13:Fö206, 2012/13:Fö220 och 2012/13:Fö233.

Ställningstagande

Fyrverkerier är festliga, men kan också medföra olägenheter som miljöförstöring samt att de skrämmer vild- och tamdjur. Det har blivit vanligt att skjuta fyrverkerier alla möjliga dagar under året, sammanfallande med andra nationers helgdagar, vilket inte är rimligt. Fyrverkeri ska därför endast vara tillåtet vid vissa svenska högtider, såsom nyårsafton och valborgsmässoafton, samt vid särskilda tillfällen som exempelvis invigningar av stora idrottsarrangemang eller officiella nationaldagsfiranden. Frågan lämpar sig bra för lagstiftning med samma regler i hela landet.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Fö206 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om begränsningar av användning av pyroteknisk utrustning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skyndsamt lägga fram förslag på skärpta regler för omgivningspåverkan från eller av pyroteknisk utrustning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om brister i fråga om möjligheter att lagföra missbruk och överträdelser när det gäller hantering av och produktinnehåll i pyrotekniska produkter.

2011/12:Fö225 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fyrverkerier.

2011/12:N373 av Inger Fredriksson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på explosivämnesteknik.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Fö206 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud för privatpersoner mot att avfyra fyrverkerier.

2012/13:Fö220 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hanteringen av fyrverkerier samt om införsel av smällare från annat land.

2012/13:Fö233 av Kerstin Engle m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kraftiga insatser för att minska olyckorna i samband med hantering av fyrverkerier.

2012/13:Fö246 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fyrverkeri endast ska vara tillåtet vid vissa svenska högtider, nyårsafton och valborgsmässoafton, samt vid särskilda tillfällen som exempelvis invigningar av stora idrottsarrangemang eller officiella nationaldagsfiranden.